

ÁTTEKINTÉS

az aktuális közvetlentőke-befektetési folyamatokról

2013. június 30.

Összefoglalás

- A külföldi közvetlentőke-befektetések (FDI) magyarországi állománya 77,7 milliárd euró volt 2013 első negyedévének végén, ami a GDP arányában a legmagasabb, illetve egy főre vetítve a második legmagasabb a közép-európai térségben.
- A Magyarországon végrehajtott közvetlentőke-befektetések állományának 78,3%-a az Európai Unióból, 26,4%-a Németországból származik.
- 2013 első negyedévében 643 millió euró értékű külföldi közvetlentőke-befektetés valósult meg Magyarországon.
- 2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5-3 milliárd euró lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Részletes áttekintés

A magyar gazdaság 1990 óta végbement sikeres szerkezeti átalakulásában meghatározó szerepet játszottak a külföldi közvetlentőke-befektetések. A külföldi közvetlentőke-befektetések folyamatos beáramlása döntően járult (és járul) hozzá a termelékenység növekedéséhez, a technológiai modernizációhoz, az egészséges növekedési szerkezethez szükséges exportkapacitások létrehozásához és új munkahelyek teremtéséhez; emellett a (nem adósságeneráló) működőtőke-beáramlásnak meghatározó szerepe van a külső finanszírozásban. A 2012-es UNCTAD World Investment Reportban szereplő FDI Contribution Index rangsorában Magyarország az első helyezést érte el. Az Index a külföldi működő tőke nemzetgazdaságon belüli jelentőségét méri különböző makrogazdasági mutatók (foglalkoztatás, bruttó hozzáadott érték, beruházás, export, bérek, adóbevétel, K+F) alapján.

A külföldi közvetlentőke-befektetések magyarországi állománya 2013 első negyedévének végén 77,7 milliárd euró volt; ebből 64,1 milliárd eurót tett ki a részvény, egyéb részesedés és újra befektetett jövedelem formájú befektetések állománya, 13,6 milliárdot pedig az egyéb tőke állománya. (A 2012 végéhez képest történt (euróban számított) állománycsökkenés a forint 4,4%-os gyengülésének köszönhető.) A GDP arányában a magyarországi állomány a legmagasabb (80,5%) a közép-európai térségben. Csehország (68,4%) és Szlovákia (2012 végén 59,2%) az elmúlt években megközelítette hazánkat, de Lengyelország (44,9%) és Románia (42,5%) lemaradása továbbra is jelentős. A 845 eurós egy főre eső magyarországi állomány – Csehország (9 814 euró) után – a második legmagasabb a közép-európai térségben, Szlovákiával (2012 végén 7 818 euró) holtversenyben. Lengyelország (4 483 euró) és Románia (2 658 euró) lemaradása továbbra is jelentős.

A Magyarországon végrehajtott külföldi közvetlentőke-befektetések állományának legnagyobb része (20,7 milliárd euró, 26,4%) Németországból származik. (Megjegyezzük, hogy az állomány származási ország szerint bontott adatai 2012 végére vonatkoznak.) Meghatározó szerepe van még Luxemburnak (9,8 milliárd euró, 12,5%), Hollandiának (9,5 milliárd euró, 12,1%), Ausztriának (9,1 milliárd euró, 11,6%), Franciaországnak (3,5 milliárd euró, 4,5%) és az USA-nak (2,5 milliárd euró, 3,2%). (Megjegyzendő ugyanakkor, hogy a magas luxemburgi, illetve holland befektetési összeg sok esetben arra vezethető vissza, hogy számos vállalat az ottani leánycégén keresztül valósítja meg a befektetését.) Összességében a közvetlentőke-befektetések állományának 78,3%-a származik az Európai Unióból.

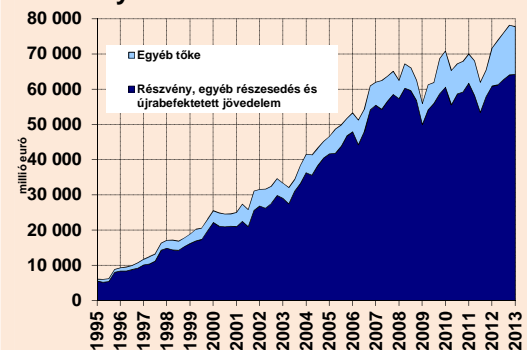
A külföldi befektetések állományának több mint háromnegyede (TEÁOR'08 szerint) a szolgáltató ágazatokhoz kötődik (2011 végi adatok szerint 50,2 milliárd euró, 76,8%); az üzletvezetési, vezetői tanácsadás (17,9 milliárd euró, 27,5%), a kereskedelem, javítás (8,4 milliárd euró, 12,9%), az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatás

Főbb mutatók

	Jún. 30.	Időszak
FDI-állomány ^{1,2}	77 714	2013. I. né.
FDI-beáramlás ²	643	2013. I. né.
FDI-beáramlás ²	10 122	2012
Globális FDI-áramlás ³	1351	2012

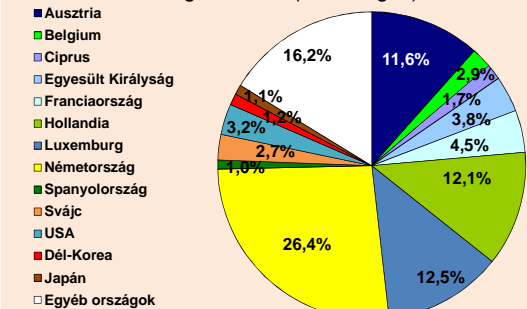
1 Időszak végén
2 Nettó, millió euró
3 Milliárd USD

A külföldi közvetlentőke-befektetések állománya

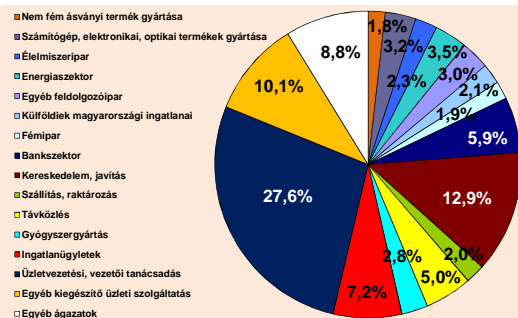
A külföldi közvetlentőke-befektetések állományának megoszlása

Származási országok szerint (2012 végén)

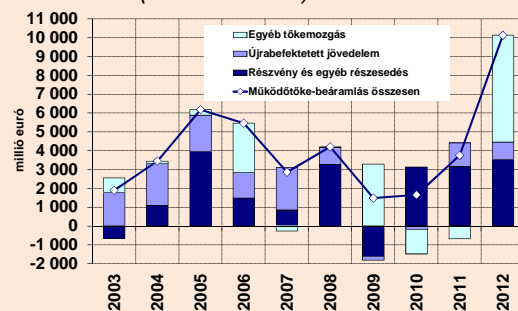
Ágazatok szerint (2011 végén)

(6,6 milliárd euró, 10,1%) ágazatban, az ingatlanügyletek ágazatban (4,7 milliárd euró, 7,2%), a bankszektorban (3,8 milliárd euró, 5,9%), a távközlés (3,3 milliárd euró, 5%) és a szállítás-raktározás (1,3 milliárd euró, 2%) ágazatban található a legtöbb külföldi közvetlentőke-befektetés. A **feldolgozóiparban a befektetések 15,1%-a található** (9,9 milliárd euró); ezen belül is a számítógép, elektronikai, optikai termékek gyártásában (2,1 milliárd euró, 3,2%), a gyógyszeriparban (1,8 milliárd euró, 2,8%), az élelmiszeriparban (1,5 milliárd euró, 2,3%), a fémiparban (1,2 milliárd euró, 1,9%), illetve a nem fém ásványi termék gyártása ágazatban (1,2 milliárd euró, 1,8%) található a legtöbb külföldi tőke. A feldolgozóipar állománya, illetve aránya csökkent, míg a szolgáltató ágazatoké nőtt 2010 végéhez képest. Kiemelendő még az **energiaszektorban** (2,3 milliárd euró, 3,5%) található, illetve a **külföldiek tulajdonában lévő ingatlanokkal** (1,4 milliárd euró, 2,1%) kapcsolatos állomány.

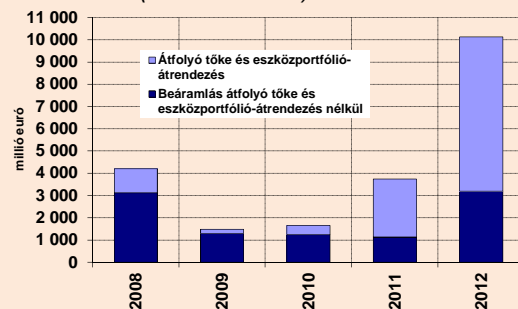
A 2002-2011-es adatok szerint az éves külföldi közvetlentőke-befektetések átlagos értéke 3,4 milliárd eurót tett ki. **2012-ben a beáramlás egyenlege 10 122 millió euró** volt, ami 6,4 milliárddal kedvezőbb az egy évvel korábinál, és minden eddiginél nagyobb beáramlást jelent. A rekordszintű beáramlás 3931 millió euró átfolyó tőkének, illetve egyes külföldi tulajdonosok eszközpórfóliója átrendezésének (3 milliárd euró értékben) köszönhető, amely tranzakciók a beáramlással párhuzamosan tőke kivitelként is megjelentek a statisztikában. Tekintettel az átfolyó tőke és az eszközpórfólió-átrendezés nagyságára, az MNB 2008-ig visszamenőleg közölte az ezektől megtisztított adatokat. A megtisztított FDI-beáramlás értéke 2008-2011-ben évi átlag 1,7 milliárd eurót, 2012-ben pedig 3,2 milliárd eurót ért el.

A közvetlentőke-befektetések alakulása (Éves adatok!)

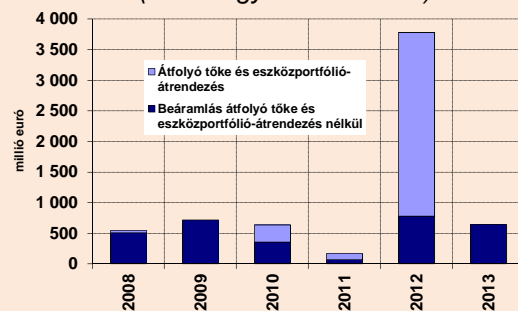
Jóllehet – egymással párhuzamosan – mind a működőtőke-beáramlás, mind a működőtőke-kivétel 2012. évi rekordja egyedi tételeknek, illetve az átfolyó tőkének volt köszönhető, arra mindenképpen fel kell hívni a figyelmet, hogy **a működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok általi működőtőke-kivétel egyenlege 2008 óta a legkedvezőbb, 1944 millió euró volt 2012-ben, azaz a beáramló külföldi közvetlen tőke egyenlege ennyivel haladta meg a magyar vállalatok külföldi befektetéseinek értékét.** A megtisztított működőtőke-beáramlás és működőtőke-kivétel egyenlege 2012-ben 2318 millió euró volt, ami ugyancsak 2008 óta a legmagasabb. Megjegyzendő ugyanakkor, hogy ezen belül 1,9 milliárd eurót tesz ki a bankszektorba áramlott tőke.

A megtisztított FDI-beáramlás alakulása (Éves adatok!)

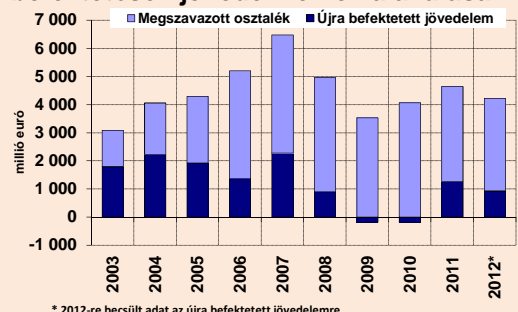
2013 első negyedében a beáramlás egyenlege 643 millió euró volt, ami 3,1 milliárddal kevesebb az egy évvel korábinál. A visszaesés a tavalyi eszközpórfólió-átrendezésnek (3 milliárd euró értékben) köszönhető. A nem adósságeneráló beáramlásokon belül a **részvényformájú befektetések egyenlege 497 millió euró** volt (az előző évinél 448 millió euróval kisebb, a bankszektorba áramlott tőke csökkenésének köszönhetően), míg az **újra befektetett jövedelemé 335 millió euró** volt (az előző évinél 183 millió euróval kedvezőbb, az osztalékok csökkenésének köszönhetően). Az adósságeneráló **egyéb tőke mozgások egyenlege 218 millió euró** volt (az előző évinél 2,9 milliárd euróval kedvezőtlenebb, a tavalyi eszközpórfólió-átrendezésnek köszönhetően).

A megtisztított FDI-beáramlás alakulása (Első negyedévi adatok!)

Az újra befektetett jövedelem – amely a (korrigált) adózott eredmény és a megszavazott osztalék különbsége – **jelentősége a 90-es évek közepe óta folyamatosan nőtt**, ami természetes velejárója a külföldi közvetlentőke-befektetések állománya 1990 óta tartó folyamatos emelkedésének. Az **MNB által a 2012. évre becsült részvényjövödelmek aránya a nem adósságeneráló befektetések állományához viszonyítva 6,6% volt**, ami az előző évinél, illetve az előző öt év átlagánál 1,4 százalékponttal alacsonyabb. 1995-2000 között az újra befektetett jövedelmek mindössze 24%-át adták a teljes beáramlásnak, 2001-2008 között már a 43,9%-át. 2004 óta figyelhető meg ugyanakkor az a tendencia, hogy a **külföldi befektetők a Magyarországon megtermelt nyereség korábbiaknál nagyobb részét utalják külföldre osztalékként**, aminek folyamánként a korábbi magas (jóval 50% feletti) újrabefektetési hányad (az újra befektetett jövedelem és az adózott eredmény hányadosa) fokozatosan csökkent. A folyamat 2009-ben érte el a mélypontját, amikor az újra befektetett jövedelem – 1995 után másodszor – negatív (-250 millió euró) lett. Az újra befektetett jövedelem kedvezőtlen alakulása annak volt köszönhető, hogy a külföldi tulajdonú vállalatok nyeresége jóval nagyobb mértékben csökkent 2008-2009-ben az előző évhez képest, mint az általuk megszavazott osztalék összege. Bár 2010-ben relatíve pozitív elmozdulás volt tapasztalható (az adózott eredmény növekedése meghaladta az osztalékét), az újra befektetett jövedelem továbbra is negatív maradt. **2011-ben tovább nőtt az adózott eredmény (4641 millió euróra) az előző évhez (3878 millió euró) képest, míg a megszavazott osztalék értéke 4063 millió euróról 3381 millióra csökkent.** Ennek eredményeként – 2008-2010-hez képest – jelentősen javult az újra befektetett jövedelem egyenlege (1260 millió euróra), és az újrabefektetési hányad 27,2%-ot ért el. **2012-ben az MNB becslése szerint a (korrigált) adózott eredmény 4224 millió euróra csökkent. A megszavazott osztalék értéke ugyanakkor kisebb mértékben csökkent (3,3 milliárd euróra), így romlott az újra befektetett jövedelem (becsült) egyenlege (924 millió euróra).**

A részvény és egyéb részesedés formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

* 2012-re becsült adat az újra befektetett jövedelemre

A közvetlentőke-befektetések jövedelmei másik komponensének, az **egyéb tőke jövedelmeinek** az utóbbi években növekedett a jelentőségük. Az ilyen típusú jövedelmi kiadás (az anyavállalat által a leánynak nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 1443 millió euró volt, ami az előző évinél 39 millióval magasabb, és az egyéb tőke 2012 végi tartozásállományának 5,1%-át tette ki. A bevétel (a leánycégek által az anyának nyújtott hitelek kamata) 2012-ben 356 millió euró volt, ami az előző évinél 16 millióval alacsonyabb. **A nettó kiadás így az előző évinél 55 millióval magasabb, 1087 millió euró volt 2012-ben.** Az egyéb tőke nettó jövedelmi kiadása továbbra is jelentősen elmarad a részvényformájú befektetések jövedelmi kiadásától, annak 25,7%-át érte el 2012-ben (2008-ban még csak 12,6% volt ez az arány).

A **legnagyobb értékű részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetés 2013 első negyedévében Írországból érkezett (1322 millió euró) érkezett** Magyarországra. (Az ország-, illetve ágazati bontásos 2013. első negyedévi adatok az újra befektetett jövedelem esetében még nem állnak rendelkezésre.) A második legnagyobb befektető az USA (276 millió euró), a harmadik pedig Svájc (14 millió euró) volt. Megemlítendő még a közép-amerikai országok csoportja (168 millió euró) és a 109 millió euró Luxemburgból. A francia befektetők ugyanakkor nettó 750 millió eurót, a németek 190 millió eurót, a belgák 152 millió eurót, a hollandok 112 millió eurót, az egyesült királyságbeliek 104 millió eurót, az osztrákok pedig 100 millió eurót vontak ki.

2013 első negyedévében a feldolgozóiparba részvény és egyéb részesedés, illetve egyéb tőke formájában nettó 116 millió euró, míg a szolgáltató ágazatokba nettó 314 millió euró tőke áramlott. A gép- és berendezésgyártásba 123 millió euró, a villamos berendezés gyártásába 56 millió euró, a nem fém ásványi termék gyártásába pedig 23 millió euró áramlott. A járműgyártásból ugyanakkor 124 millió euró áramlott ki. A szolgáltatásokon belül a kereskedelembe 274 millió euró, a bankszektorba 132 millió euró, az üzletvezetési, vezetői tanácsadásba 163 millió euró, az ingatlanügyletekbe 157 millió euró áramlott. Az egyéb kiegészítő üzleti szolgáltatásból ugyanakkor nettó 411 millió euró áramlott ki.

2013 első negyedévében a működőtőke-beáramlás és a magyar vállalatok által működőtőke-kivitel egyenlege 341 millió euró volt, ami 46 millióval elmarad az előző év azonos időszakától. A megtisztított adatok szerint az egyenleg 366 millió euró volt, ami 21 millióval elmarad az előző év azonos időszakától.

Az UNCTAD adatai szerint **2012-ben 18,2%-kal, 1 351 milliárd dollárra csökkent** a globális közvetlentőke-befektetések értéke, így ismét elmaradt a válság előtti 2005-2007-es időszak átlagától (1491 milliárd dollár). A teljes tőkeáramlásban belül 2011-hez képest 45%-kal, 308 milliárd dollárra csökkent a határon átnyúló összeolvadási-felvásárlási tranzakciók értéke. A szakértői várakozások szerint **2013-ban a tavalyi szinten alakulhat, illetve azt némileg meghaladhatja, 2014-ben pedig – a befektetői bizalom visszatérése esetén – 1600 milliárd dollárra nőhet a globális tőkeáramlás.**

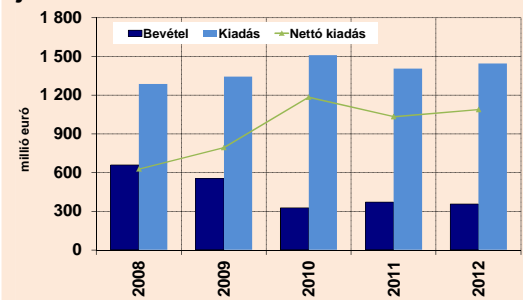
Az Eurostat adatai szerint **2012-ben az előző évhez képest 47,9%-kal, 345 milliárd euróra csökkent az EU-ba irányuló közvetlentőke-befektetések értéke.** A visszaesés nagyrészt az EU-n belüli tőkeáramlás csökkenésének (410 milliárd euróról 187 milliárdra) köszönhető.

A **visegrádi országokba és Romániába irányuló beáramlás 2013 első negyedévében összességében 28%-kal csökkent** az előző év azonos időszakához képest. Az egy főre jutó beáramlás hazánkban (65 euró/fő) volt a második legmagasabb, Csehország után (209 euró/fő). Csehországba (2194 millió euró) az előző évnek a másfélszerese áramlott, Lengyelországba a 2012. első negyedévi nettó kiáramlással szemben 360 millió euró áramlott. Romániába (230 millió euró) ugyanakkor 36%-kal kevesebb, Magyarországra pedig az előző év azonos időszakának csak a 17%-a áramlott. Szlovákiából nettó 133 millió euró vontak ki a külföldi befektetők. **Hazánk részaránya a V4-ek és Románia teljes tőkebeáramlásából 19,5%-ot ért el, ami – 2012 első negyedéve után – 2006 óta a második legkedvezőbb arány.**

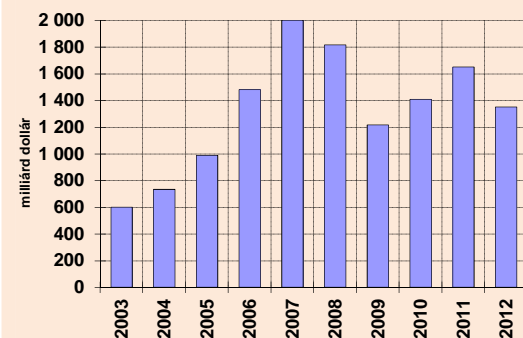
2013-ban várakozásunk szerint a magyarországi közvetlentőke-befektetés – egyedi, nagy értékű tranzakciók (pl. az E.On gázüzletágának állami megvásárlása, átfolyó tőke) nélkül – 2,5-3 milliárd euró lehet. Középtávon évi átlag 3,5 milliárd euró értékű teljes magyarországi közvetlentőke-befektetést várunk, amely összeget nagyban befolyásolhatják az egyedi, nagy értékű tranzakciók, mind pozitív, mind negatív irányban.

Henger Péter
Nemzetgazdasági Minisztérium
Versenyképességi Főosztály

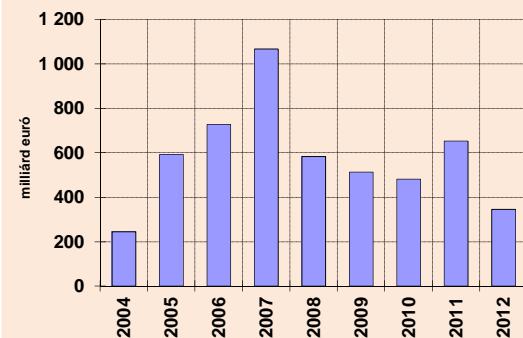
Az egyéb tőke formájú külföldi közvetlentőke-befektetések jövedelmeinek alakulása

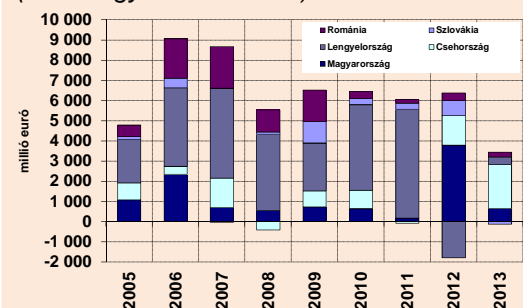
A globális közvetlentőke-befektetések alakulása

Közvetlentőke-befektetések az EU-ban

A visegrádi országokba és Romániába irányuló közvetlentőke-befektetés (Első negyedévi adatok!)

Adatok forrása: MNB, UNCTAD, nemzeti jegybankok, Eurostat

1055 Budapest, Honvéd utca 13-15.
Tel.: (1) 374-2734, fax: (1) 374-2812
E-mail: vko@ngm.gov.hu